

Országos Lotz János szövegértési és helyesírási verseny

Döntő

2021. június 8.

4. osztály

tanuló neve

tanuló iskolája

Tollbamondás pontszáma: _____

Szövegértés pontszáma: _____

Helyesírási teszt pontszáma: _____

Összesített pontszám: _____

A dolgozatoknak 2021. június 11-ig be kell érkezniük postán a Bonyhádi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium 7150 Bonyhád, Kossuth u. 4. címre. A borítékra szíveskedjenek ráírni a megyéjük és a verseny nevét!

A feladatokat összeállította:

Kutnyánszkyne Bacskai Eszter mesterpedagógus

Lenczné Vrbovszki Judit Anikó szaktanácsadó

Unti Judit mesterpedagógus

Lektorálta:

Gyórfy Lilla szaktanár

A verseny fővédnökei:

Dr. Simoncsics Péter nyelvész, docens

Dr. Nagy Imre professor emeritus PTE

Szövegértési feladatok
Olvasd el figyelmesen a szöveget! Utána válaszolj a feltett kérdésekre!

Mese a világyáró fiúról (3. rész)

Emlékeztető: Jancsi hazatért a tengerentúlról a szülei falujába. Apjával úgy döntöttek, hogy még iskolába kell járnia, és utána ő is elindulhat majd szerencsét próbálni...

Jancsi nagy örömmel indult el az iskolába. Fejében kavarogtak a gondolatok. Az elmúlt évek eseményei, apja történetei, a régi iskolája... De csakhamar megérkezett. Az iskolában mindenki csöndben fogadta az idegen fiút.

Böhm tanító bácsi leültette a teremben az egyik padba. És rögtön el is kezdődött az óra. A tanító az Újvilág felfedezéséről beszélt, Kolumbusz Kristófról, aki Európából elsőként lépett arra a földre. Jancsi sokáig töprengett, hogy jelentkezzen-e. Majd rövid gondolkodás után feltette a kezét.

- Tessék, mit szeretnél mondani? - kérdezte a tanító.
- Én jártam ott - kezdte csöndesen Jancsi – és hajóval mentek a szüleim, átkeltek a nagy vízen...

A teremben a gyerekek nevetésben törtek ki. Nem hitték, hogy Jancsinak ilyen kalandjai lehetnek. Majd éppen az ő falujukból járnak arra a gyerekek! A tanító bácsi is kételkedve nézett rá, bár hallott arról, hogy Jancsi családja nemrég érkezett haza valahonnan messziről.

- Mesélj csak tovább! – biztatták a fiút, ám még mindig hihetetlennek tűnt a bejelentése.

Jancsi csak erre várt. Mesélt nekik a nagyvárosról, ahol éltek, az ottani iskoláról, ahol tanult. Szívesen idézte fel emlékeit. A tanító bácsi tudta, hogy Jancsi családja nagyon szegény, hitte is és nem is, amit hall. Hogyan is lett volna pénzük erre a nagy útra! De Jancsi ekkor a hajóskapitányról mesélt, aki - mint Kolumbusz is régen - átkelt velük a tengeren. A gyerekek száj tátva hallgatták, sokuk még csak a szomszéd faluban sem járt, nemhogy olyan messze, ahol a madár se jár, az Üveghegyen, az Óperenciás-tengeren is túl.

A történet végén már megilletődve néztek a világlátott kisfiúra. Mennyi helyen járt! Mi mindent látott már! Jancsi azonban így fejezte be:

- Érzem, hogy még visszamegyek oda!

Ezen újra kacagni kellett. Most jöttek csak haza, és már indulna is?!

De Jancsi komolyan nézett maga elé, és így szólt:

- Nem most azonnal, hanem amikor már felkészültem.

Olyan eltökélten tekintett mindenkire, hogy elhalt a nevetés, a nyüzsgés körülötte. Ekkor már elhitték neki.

Évek múlva először az északi emberek földjére került János. A világyáró fiú utána pedig visszatért az Óperenciás-tengeren túlra... Ahogy ezt akkor megjósolta.

Feladatok

1. Gondolatolvasó

5/

Fogalmazd meg saját szavaiddal az idézet tartalmát!

Idézetek	Ki mire gondolt? (saját szavaiddal)
Majd éppen az ő falujukból járnak arra a gyerekek!	
Hogyan is lett volna pénzük erre a nagy útra!	
Mennyi helyen járt!	
Mi mindent látott már!	
Most jöttek csak haza, és már indulna is?!	

2. Ki hogyan cselekszik?**6/**

Egy-egy szót írj a táblázatba! A szavak egyértelműen válaszoljanak a feltett kérdésre!

Hogyan hallgatják Jancsi történetét a teremben?	Hogyan mondja Jancsi a történetet?

3. Igaz vagy hamis az állítás?**5/**

- a) Jancsi mesét mondott az iskolában.
- b) Jancsi iskolatársai még nem voltak városban.
- c) Jancsi iskolatársai még nem voltak a szomszéd faluban.
- d) A tanító Kolumbusz hajóútajáról is beszélt.
- e) Jancsi jóslata valóra vált.

4. Világjárás**4/**

A Somogyvamosra betelepült német család leszármazottja az Amerikai Egyesült Államokban született, és amerikai állampolgárként halt meg. Rövidre szabott életéből mindössze tizenhat évet töltött Magyarországon, s ennek a felét a bonyhádi gimnáziumban. 1931-ben iratkozott be a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetemre magyar-angol-német szakra, ahol Kosztolányi Dezső magántitkára lett. 1935-ben a Svédországban folytatta tanulmányait. 1947-től a Columbia Egyetem vendégprofesszora New Yorkban.

(Részlet Lotz János életrajzából)

Hasonlítsd össze a szöveget az eddig olvasottakkal! Azonosítsd a helyszíneket!

Hol van az iskola, ahol az események zajlottak?

Melyik terület tekinthető az északi emberek földjének?

Mi a neve a szövegbeli Újvilágnak?

Melyik országba érkezett meg a kisfiú?

Elérhető pontszám: 20 pont

Elért pontszám: ____

Helyesírási feladatok

1. Hosszú vagy rövid? Ly vagy j? Vagy mindkettő lehet? Alaposan fontold meg a választ, majd jelöld a helyes megoldást a táblázat utolsó oszlopában! **15/**

1: rövid magánhangzó/mássalhangzó; j

2: hosszú magánhangzó/mássalhangzó; ly

X: rövid is, hosszú is lehet; j és ly is lehet

fo__t (j/ly)	
ka__a (sz/ssz)	
ár__ (u/ú)	
esté__e (j/ly)	
el__tt (ö/ő)	
a__öré (k/kk)	
t__zesével (i/í)	
v__zen (i/í)	
me__ek (gy/ggy)	
me__ (ny/nny)	
erő__en (s/ss)	
Ere__d ki! (sz/ssz)	
i__ (j/ly)	
belő__e (l/l)	
ra__inált (f/ff)	

2. A világhálón van néhány olyan oldal, amely a magyar helyesírás „legidegesítőbb” hibáival foglalkozik. Ezek közül mutatok be néhányat. Húzd át a szópárok idegesítő, azaz hibás alakját! **20/**

Árpád híd – Árpád-híd

higgy – higyj

húsvét – Húsvét

kulturális – kultúrális

hegeszt – heggeszt

gyűjtemény – gyűjtemény

szerviz – szervíz

báty – bátyy

egyéb – egyébb

előbb – előbb

cukrázda – cukrászda

küzdelem – kűzdelem

kint – kinnt

biztat – bíztat

egyezőség – eggyezőség

bója – bólya

lélekzet – lélegzet

sürgős – sűrgős

muszáj – muszály

utána – utánna

3. Döntsd el, hogy igazak (I) vagy hamisak-e (H) a következő állítások! Írd a megfelelő betűjelet a táblázat utolsó oszlopába!

5/

Állítás	Betűjel
Ha az igeikötő közvetlenül az előtt az ige előtt áll, amelyhez tartozik, különírjuk tőle.	
A betűrendbe sorolás szempontjából soha nem teszünk különbséget rövid és hosszú magánhangzó között.	
Azokat a szavakat, amelyek csak egy magánhangzót tartalmaznak, nem választjuk el.	
A több szóból álló állandó címekeket, tehát a folyóiratok, hetilapok, újságok címének minden szavát nagy kezdőbetűvel írjuk, beleértve az és kötőszót is.	
A múlt idő t-jét magánhangzó után megkettőzzük, mássalhangzó után nem.	

4. A példa alapján írd be a következő táblázatba a megadott szóegyenletek eredményét!

10/

apa	+	-val	=	apával
az	+	-ba	=	
Kuba	+	-i	=	
juh	+	-hoz	=	
méh	+	-vel	=	
gally	+	-val	=	
Félix	+	-vel	=	
2021. dec. 31.	+	-én	=	
8	+	-val	=	
ez	+	-féle	=	
kulcs	+	-val	=	

5. Válaszd el minden lehetséges helyen az alábbi szavakat!

10/

vonzza: _____

rendőrlámpa: _____

leginkább: _____

Kossuth: _____

asszisztens: _____

konkrét: _____

megértő: _____

húsvéti: _____

könyvért: _____

pénzes: _____

Elérhető pontszám: 60 pont

Elért pontszám: _____